

VENDIM
Nr. 57, datë 7.10.2020

PËR MIRATIMIN E RREGULLORES “PËR OPERACIONALIZIMIN E INSTRUMENTIT TË RIKAPITALIZIMIT NGA BRENDA DHE RASTEVE PËRJASHTIMORE”

Në bazë dhe për zbatim të nenit 43, shkronja “c”, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar; si dhe të nenit 31, pika 7, dhe nenit 87, të ligjit nr. 133/2016, datë 22.12.2016, “Për rimëkëmbjen dhe ndërhyrjen e jashtëzakonshme në banka në Republikën e Shqipërisë”; me propozim të Departamentit për Ndërhyrjen e Jashtëzakonshme, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë,

VENDOSI:

1. Të miratojë rregulloren “Për operacionalizimin e instrumentit të rikapitalizimit nga brenda dhe rasteve përjashtimore” sipas tekstit bashkëlidhur këtij vendimi.
 2. Ngarkohet Departamenti për Ndërhyrjen e Jashtëzakonshme në Bankën e Shqipërisë për ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.
 3. Ngarkohen bankat e licencuara nga Banka e Shqipërisë, me zbatimin e këtij vendimi.
 4. Ngarkohet Kabineti i Guvernatorit dhe Departamenti i Kërkimeve me publikimin e këtij vendimi, përkatësisht në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë dhe në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.
- Ky vendim hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Gent Sejko

RREGULLORE
PËR OPERACIONALIZIMIN E INSTRUMENTIT TË RIKAPITALIZIMIT NGA BRENDA DHE RASTEVE PËRJASHTIMORE

Neni 1
Objkti

Objkti i kësaj rregulloreje është përcaktimi i kushteve që Banka e Shqipërisë merr në konsideratë në ushtrimin e kompetencës së zhvlerësimit dhe konvertimit të detyrimeve dhe instrumentit të rikapitalizimit nga brenda, si dhe i rasteve përjashtimore nga ushtrimi i kësaj kompetence.

Neni 2
Subjektet

Subjekte të kësaj rregulloreje janë bankat dhe degët e bankave të huaja, të licencuara nga Banka e Shqipërisë.

Neni 3
Baza ligjore

Kjo rregullore nxirret në bazë dhe për zbatim të:

a) nenit 43, shkronja “c”, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar;

b) nenit 31, pika 7 dhe nenit 87, të ligjit nr. 133/2016 “Për rimëkëmbjen dhe ndërhyrjen e jashtëzakonshme në Banka, në Republikën e Shqipërisë”.

Neni 4 **Përkufizime**

1. Termat e përdorur në këtë rregullore kanë të njëjtin kuptim me termat e përkufizuar ose të përdorur në:

a) ligjin nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar;

b) ligjin nr. 9662, datë 18.12.2006, “Për Bankat në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, në vijim ligji për bankat;

c) ligjin nr. 133/2016, datë 22.12.2016, “Për rimëkëmbjen dhe ndërhyrjen e jashtëzakonshme në banka, në Republikën e Shqipërisë”, në vijim ligji nr. 133/2016;

d) rregulloren nr. 44, datë 5.6.2019, “Vlerësimi për qëllime të ndërhyrjes së jashtëzakonshme”, në vijim rregullorja “Vlerësimi për qëllime të ndërhyrjes së jashtëzakonshme”.

2. Përveç sa parashikohet në pikën 1, për qëllime të zbatimit, në këtë rregullore termat e mëposhtëm kanë këtë kuptim:

a) “efekti zinxhir i drejtpërdrejtë” nënkupton situatën kur zhvlerësimi ose konvertimi i detyrimeve të bankës në kapital, shkakton humbje të drejtpërdrejta për kundërpalën përkatëse, që mund të çojë në të ardhmen e afërt në një situatë paaftësie paguese të saj;

b) “efekti zinxhir i tërthortë” nënkupton situatën kur zhvlerësimi ose konvertimi i detyrimeve të bankës në kapital, shkakton efekt negativ në pjesëmarrësit në treg që mund të çojë në ndërprerje të rëndë të veprimtarisë/funksionimit të sistemit financiar dhe dëme të mëdha në ekonomi.

Neni 5 **Kërkesa të përgjithshme**

1. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme vlerëson, rast pas rasti dhe në mënyrë specifike për secilën bankë, detyrimet që mund të përjashtohen nga ushtrimi i instrumentit të rikapitalizimit nga brenda përmes zhvlerësimit dhe konvertimit të detyrimeve në kapital, sipas nenit 31, pika 4, të ligjit nr. 133/2016.

2. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme, në rastet kur konsideron detyrimin që mund të përjashtohet sipas nenit 31, pika 4, të ligjit nr. 133/2016 dhe përpara përjashtimit të plotë të tij, kur është e mundur dhe aq sa është e mundur, vlerëson mundësinë për përjashtimin e pjesshëm të detyrimit, duke kufizuar madhësinë e zhvlerësimit të tij.

3. Përjashtimi i detyrimit nga zbatimi i rikapitalizimit nga brenda sipas nenit 31, pika 4, të ligjit nr. 133/2016, bazohet në plotësimin e të paktën një prej objektivave të ndërhyrjes së jashtëzakonshme, të përcaktuar në nenin 20, pika 2, të ligjit nr. 133/2016.

4. Në rast se përjashtimi i detyrimit nënkupton përdorimin e Fondit të Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme, Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme argumenton nevojën për përjashtim, duke marrë në konsideratë rrethanat specifike të rastit.

5. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme, në rast se vlerëson se do të përjashtojë plotësisht ose pjesërisht detyrimin në përputhje me nenin 31, pika 4, të ligjit nr. 133/2016, dhe ky përjashtim përfshin përdorimin e Fondit të Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme, argumenton:

a) rrethanat e jashtëzakonshme, të ndryshme nga rrethanat e parashikuara gjatë hartimit të planit të ndërhyrjes së jashtëzakonshme, të cilat përcaktojnë se detyrimi duhet të përjashtohet nga rikapitalizimi nga brenda gjatë vendosjes së bankës në ndërhyrje të jashtëzakonshme;

b) arsyet pse nuk mund të parashikoheshin këto rrethana të jashtëzakonshme gjatë hartimit të planit të ndërhyrjes së jashtëzakonshme dhe argumentimin e nevojës për përjashtimin e detyrimit;

c) masat e ndërmarra nga Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme për heqjen e pengesës ndaj ndërhyrjes së jashtëzakonshme, nëse nevoja për përjashtimin e detyrimit është parashikuar në planin e ndërhyrjes së jashtëzakonshme.

6. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme, në rastet kur vlerëson nëse do të përjashtojë plotësisht ose pjesërisht detyrimin sipas nenit 31, pika 4, shkronja “a” të ligjit nr. 133/2016 dhe ky përjashtim përfshin përdorimin e Fondit të Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme, argumenton:

a) nëse përmbushen dhe si përmbushen kushtet e përcaktuara në nenet 6 dhe 7 në këtë rregullore;

b) arsyen pse nevoja për përjashtim nuk mund të trajtohej nga një metodë e përshtatshme vlerësimi e kryer në përputhje me nenin 24 të ligjit nr.133/2016.

7. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme, në rastet kur vlerëson nëse do të përjashtojë plotësisht ose pjesërisht detyrimin për ruajtjen e vazhdimësisë së funksioneve kritike dhe të veprimtarive kryesore të bankës, sipas nenin 31, pika 4, shkronja “b”, të ligjit nr.133/2016 dhe ky përjashtim përfshin përdorimin e Fondit të Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme, argumenton:

a) nëse përmbushen dhe si përmbushen kërkesat e përcaktuara në nenin 8 në këtë rregullore;

b) arsyen pse detyrimi që përjashtohet është më i rëndësishëm për vazhdueshmërinë e funksioneve kritike ose të veprimtarive kryesore të bankës, sesa detyrimet që nuk përjashtohen.

8. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme, në rastet kur vlerëson nëse do të përjashtojë plotësisht ose pjesërisht detyrimin për të shmangur impaktin negativ mbi stabilitetin e sistemit financiar sipas nenit 31, pika 4, shkronja “c”, të ligjit nr. 133/2016 dhe ky përjashtim përfshin përdorimin e Fondit të Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme, argumenton:

a) nëse përmbushen dhe si përmbushen kërkesat e përcaktuara në nenin 9 në këtë rregullore;

b) arsyen pse detyrimi që përjashtohet mund të shkaktojë impakt negativ mbi stabilitetin e sistemit financiar, në krahasim me detyrimet që nuk përjashtohen.

9. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme, në rastet kur vlerëson nëse do të përjashtojë plotësisht ose pjesërisht detyrimin sipas nenit 31, pika 4, shkronja “ç”, dhe ky përjashtim përfshin përdorimin e Fondit të Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme, argumenton si përmbushen dhe nëse përmbushen kushtet e përcaktuara në nenin 10, të kësaj rregulloreje.

Neni 6

Përjashtimi në kushtet kur detyrimi nuk mund të zhvlerësohet ose të konvertohet në kapital brenda një kohe të arsyeshme

1. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme mund të përjashtojë detyrimin nga instrumenti i rikapitalizimit nga brenda, kur pengesat për zbatimin e këtij instrumenti nuk mundësojnë ushtrimin e tij brenda një kohe të arsyeshme, pavarësisht përpjekjeve më të mira të Autoritetit të Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme.

2. Në zbatim të pikës 1, Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme:

a) përshkruan në planin e ndërhyrjes së jashtëzakonshme proceset që garantojnë sigurimin brenda një kohe të arsyeshme të informacionit që kërkohet për vlerësimin për qëllime të ndërhyrjes së jashtëzakonshme sipas nenit 24, të ligjit nr. 133/2016;

b) merr masa për heqjen e pengesave potenciale ndaj aftësisë për ndërhyrje të jashtëzakonshme ku përfshihen rrethanat që mund të çojnë në përjashtimin potencial të detyrimit, të cilat mund të parashikohen në planin e ndërhyrjes së jashtëzakonshme, në rast se ky përjashtim potencial përbën pengesë ndaj aftësisë për ndërhyrje të jashtëzakonshme.

Neni 7

Kushtet për përcaktimin e kohës së arsyeshme për zhvlerësimin dhe konvertimin e detyrimit në kapital

1. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme përcakton kohën e arsyeshme për zhvlerësimin dhe konvertimin e detyrimit në kapital, sipas nenit 31, pika 4, shkronja "a", të ligjit nr. 133/2016, bazuar në kohën kur duhet të:

a) përcaktohet përfundimisht madhësia e zhvlerësimit të detyrimit;

b) zbatohen hapat e nevojshëm për të zbatuar instrumentin e rikapitalizimit ndaj detyrimit përkatës, me qëllim plotësimin e objektivave të ndërhyrjes së jashtëzakonshme, duke marrë në konsideratë rrethanat në kohën e zbatimit të ndërhyrjes së jashtëzakonshme.

2. Në zbatim të pikës 1, Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme vlerëson:

a) nevojën për të publikuar vendimin për ushtrimin e instrumentit të rikapitalizimit nga brenda dhe përcaktimin e madhësisë së rikapitalizimit dhe shpërndarjes përfundimtare të saj, sipas klasave të ndryshme të kreditorëve;

b) pasojat që ka vonesa e vendimit për publikim sipas shkronjës "a" më lart, në besimin e tregut dhe në reagimin potencial të tij (p.sh. në terma të tërheqjes së likuiditetit), si dhe në efektivitetin e veprimit të ndërhyrjes së jashtëzakonshme, duke marrë në konsideratë sa më poshtë:

i. nëse situata financiare ose mundësia për paaftësi paguese në bankë tashmë njihet nga pjesëmarrësit e tjerë të tregut,

ii. nëse njihen në treg pasojat e situatës financiare ose të mundësisë për paaftësi paguese të bankës mbi pjesëmarrësit e tjerë të tregut;

c) kohën e hapjes së tregjeve për të vlerësuar ndikimin që mund të ketë në funksionet kritike dhe efektin zinxhir;

d) datën referencë kur duhet të përmbushen kërkesat për kapital;

e) datat kur duhet të kryhen pagesat e bankës dhe maturiteti i detyrimeve përkatëse;

f) tërësinë dhe kompleksitetin e proceseve/hapave/masave që duhen ndjekur për të siguruar ushtrimin e kompetencës së zhvlerësimit dhe konvertimit ndaj detyrimit përkatës.

Neni 8

Përjashtimi për ruajtjen e vazhdimësisë së funksioneve kritike dhe të veprimitarive kryesore të bankës

1. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme mund të përjashtojë detyrimin, me qëllim ruajtjen e vazhdimësisë së funksioneve kritike të bankës, kur plotësohet një nga kushtet e mëposhtme:

a) ushtrimi i instrumentit të rikapitalizimit nga brenda mbi detyrimin mund të cenojë vazhdimësinë e funksionit kritik të bankës, për shkak të financimit të tij përmes këtij

detyrimi ose të varësisë së kryerjes së këtij funksioni nga kundërpala përkatëse, nga infrastruktura ose ofruesi i shërbimit, të cilët mund të pengojnë ose të mos jenë të gatshëm të zhvillojnë transaksione me bankën, pas zbatimit të instrumentit të rikapitalizimit nga brenda;

b) funksioni kritik është një shërbim i ofruar nga banka për palët e treta, të cilat varen nga ushtrimi i pandërprerë i këtij funksioni.

2. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme mund të përjashtojë detyrimet e nevojshme për administrimin e rrezikut për mbrojtjen (*hedge*) në kuadër të funksioneve kritike, kur plotësohen kushtet e mëposhtme:

a) administrimi i rrezikut për mbrojtjen (*hedge*) njihet për qëllime prudenciale dhe është i nevojshëm për ushtrimin e operacioneve që lidhen me funksionet kritike;

b) banka nuk mund të zëvendësojë administrimin e rrezikut për mbrojtjen (*hedge*) me kundërpalë të tjera, në terma të arsyeshëm financiarë dhe brenda kohës së nevojshme për ruajtjen e vazhdimësisë së funksioneve kritike.

3. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme mund të përjashtojë detyrimet për qëllime të ruajtjes së marrëdhënieve të financimit, kur plotësohet kushtet e mëposhtme:

a) financimi përmes këtyre detyrimeve është i rëndësishëm për ruajtjen e vazhdimësisë së funksioneve kritike të bankës;

b) banka nuk mund të zëvendësojë marrëdhënien e financimit brenda kohës së nevojshme që siguron ruajtjen e vazhdimësisë së funksioneve kritike.

4. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme mund të përjashtojë detyrimin, me qëllim ruajtjen e vazhdimësisë së veprimtarive kryesore të bankës, kur përjashtimi është i rëndësishëm për ruajtjen e aftësisë së bankës në ndërhyrje të jashtëzakonshme për ofrimin e operacioneve, shërbimeve dhe transaksioneve kryesore dhe për përmbushjen e objektivave të ndërhyrjes së jashtëzakonshme sipas nenit 20, pika 2, shkronjat “a” dhe “b”, të ligjit nr. 133/2016.

Neni 9

Përjashtimi për shmangien e impaktit negativ mbi stabilitetin financiar

1. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme, në rastet kur merr në konsideratë përjashtimin e detyrimit sipas nenit 31, pika 4, shkronja “c”, të ligjit nr. 133/2016, bazuar në efektin zinxhir të drejtpërdrejtë, vlerëson aq sa është e mundur, ndërvarësinë e bankës në ndërhyrje të jashtëzakonshme me kundërpalën përkatëse. Ky vlerësim përfshin sa në vijim:

a) ekspozimin me kundërpalën përkatëse në lidhje me rrezikun që zbatimi i instrumentit të rikapitalizimit nga brenda mbi këtë detyrim mund të shkaktojë paaftësi paguese të kundërpalës;

b) rëndësinë sistemike të kundërpalës që mund të shkojë në paaftësi paguese, në veçanti në lidhje me pjesëmarrësit e tjerë të tregut financiar dhe ofruesit e infrastrukturës së tregjeve financiare.

2. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme, në rastet kur merr në konsideratë përjashtimin e detyrimit sipas nenit 31, pika 4, shkronja “c”, të ligjit nr. 133/2016, bazuar në efektin zinxhir të tërthortë, vlerëson aq sa është e mundur nevojën për këtë përjashtim, në bazë të treguesve të ndryshëm objektivë. Treguesit që mund të shqyrtohen në këtë rast përfshijnë:

a) numrin, madhësinë dhe ndërvarësinë e bankave me karakteristika të ngjashme me bankën në ndërhyrje të jashtëzakonshme, në nivelin që mund të shkaktojnë humbje besimi të gjerë në sektorin bankar ose në sistemin financiar;

b) numrin e klientëve të bankës që ndikohen drejtpërdrejt ose tërthorazi nga zbatimi i instrumentit të rikapitalizimit nga brenda dhe ndikimi që ka komunikimi publik i

vendimit të ndërhyrjes së jashtëzakonshme në humbjen e besimit të gjerë në sektorin bankar ose në sistemin financiar;

c) numrin, madhësinë dhe ndërvarësinë e kundërpartive që ndikohen nga rikapitalizimi, përfshirë pjesëmarrësit në treg nga sektori financiar jobankar, si dhe rëndësinë e funksioneve kritike që ofrohen nga këto kundërpalë;

d) aftësinë e kundërpalëve për të aksesuar ofrues alternativë të shërbimit për funksionet që janë vlerësuar si të zëvendësueshme, në përputhje me situatën specifike;

e) mundësinë që pas rikapitalizimit, një numër i konsiderueshëm kundërpalësh të tërheqin financimin ose të ndërpresin transaksionet me bankat e tjera, ose mundësinë për mosfunksionim të duhur të tregjeve, si pasojë e ushtrimit të instrumentit të rikapitalizimit mbi pjesëmarrësit në këto tregje, në veçanti në rast të humbjes së përgjithshme të besimit;

f) tërheqje masive të financimit afatshkurtër ose të depozitave në banka;

g) numrin, madhësinë dhe rëndësinë e bankave që janë në rrezik për të plotësuar kushtet për ndërhyrje të hershme ose pranë një situatë paafësie paguese sipas nenit 21, pika 2, të ligjit nr. 133/2016;

h) rrezikun për ndërprerje të ndjeshme të funksioneve kritike ose rritje të ndjeshme të çmimeve për ofrimin e këtyre funksioneve (sipas ndryshimeve në kushtet e tregut për këto funksione ose disponueshmërisë së tyre) ose pritshmëritë përkatëse për këtë rrezik, nga kundërpalët dhe pjesëmarrësit e tjerë në treg;

i) ndërprerje e rëndësishme e funksionimit të tregut ndërbankar, për shkak të rritjes së ndjeshme të kostos së financimit dhe uljes së vlerës së kolateralit në dispozicion të këtyre bankave;

j) ndërprerje të rëndësishme të funksionimit të tregut ndërbankar, siç vërehet nga një rritje e ndjeshme e marzhit të kërkuar nga kundërpalët dhe zvogëlim i vlerës së kolateralit.

Neni 10

Përfundimi për shkak të humbjes së vlerës

1. Autoriteti i Ndërhyrjes së Jashtëzakonshme, kur merr në konsideratë përfundimin e detyrimit sipas nenit 31, pika 4, shkronja “ç”, të ligjit nr. 133/2016, krahason dhe vlerëson ndikimin në kreditorët e bankës sipas skenarëve të zbatimit dhe moszbatimit të instrumentit të rikapitalizimit nga brenda.

2. Për qëllime të kryerjes së vlerësimit të përcaktuar në pikën 1, të këtij neni, zbatohen kërkesat dhe kriteret e parashikuara në rregulloren “Vlerësimi për qëllime të ndërhyrjes së jashtëzakonshme”.

KRYETAR I KËSHILLIT MBIKËQYRËS
Gent Sejko